Education Strategies in Medical
2017;10(3): 157-164
www.edcbmj.ir
Original Article
Farname Inc.

The Relationship Between Self-Efficacy and Achievement Motivation and Academic Adjustment in the First Year Undergraduate Students of Kerman University of Medical Sciences in 2015

Batool Tirgari[1], Mansooreh Azizzadeh forouzi[1], Aazam Heidarzadeh[2], Hasan Abbaszadeh[3]

1. Department of medical Surgeical Nursing, Nursing Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery Razi, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
2. Department of Medical Surgeical Nursing, Geriatric Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran
3. Department of Nursing, Faculty of Nursing & Midwifery Razi, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

Article Information

Article history:

Received: 2016/10/04
Accepted: 2017/05/23
Available online: 2017/07/23

EDCBMJ 2017; 10(3): 157-164

Corresponding author at:

Aazam Heidarzadeh
Department of Medical Surgeical Nursing, Geriatric Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran

Tel:
+989371635739

Email:
heydarzadehaazam@gmail.com

Abstract

Background and Aims: Identify factors affecting academic adjustment is important identifying these factors because of their negative effects on the psychological, educational and material costs can be prevented. Therefore, this study aimed to investigate the relationship between self-efficacy and achievement motivation and academic adjustment in the first year undergraduate students of Kerman University of Medical Sciences were selected.

Methods: This descriptive correlation cross-sectional study in 2015 that 231 students participated in the first semester of Kerman University of Medical Sciences. The data collection tool consists of four parts: demographic information, general self-efficacy, achievement motivation and academic adjustment. Data were analyzed using descriptive and analytical.

Results: The mean ±SD score of self- efficacy has been 51/15 ± 5/55, achievement motivation 73/72 ± 4/04 and academic adjustment 124/28 ± 25/72. Results related to the relationship between self-efficacy and achievement motivation and academic adjustment showed a significant positive correlation between self-efficacy and compatibility, there have been positive (P =0/043). Also no statistically significant relationship between achievement motivation and academic adjustment is (P =0/816).

Conclusion: According to the results of this study and presented the results of studies on self-efficacy and motivation affect academic adjustment is therefore appropriate intervention programs must be designed for college students, particularly freshmen. Students who have less compatibility can be used counseling programs.

KeyWords: Academic adjustment, Self-efficacy, Achievement Motivation, Students of Medical Sciences, Kerman.

Copyright © 2017 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Tirgari B, Azizadeh Forouzi M, Heidarzadeh A, Abbaszadeh H. The Relationship Between Self-Efficacy and Achievement Motivation and Academic Adjustment in the First Year Undergraduate Students of Kerman University of Medical Sciences in 2015. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (3) : 157-164

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

مرداد-شهریور ۱۳۹۶
2017;10(3): 157-164
www.edcbmj.ir
مقاله اصلی

دوماهنامه علمی
راهبردهای آموزش در علوم پزشکی

Farname Inc.

بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان کارشناسی سال اول دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹٤

بتول تیرگری[۱]، منصوره عزیز زاده فروزی[۱]، اعظم حیدرزاده[۲]، حسن عباس زاده[۳]

۱. مرکز تحقیقات پرستاری، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
۲. گروه داخلی جراحی، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشکده پرستاری – مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
۳. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله
دریافت: ۱۳۹۵/۰۷/۱۳
پذیرش: ۱۳۹۶/۰۳/۰۲
انتشار آنلاین: ۱۳۹۶/۰۵/۰۱

EDCBMJ 2017; 10(3): 157-164

نویسنده مسئول:
اعظم حیدرزاده
مرکز تحقیقات سالمندی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری – مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

تلفن:
۰۹۳۷۱۶۳۵۷۳۹

پست الکترونیک:
heydarzadehaazam@gmail.com

چکیده

زمینه و اهداف: انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی باعث تحرک و پویایی و برنامه‌ریزی صحیح در حین تحصیل دانشجویان به‌خصوص دانشجویان گروه‌های پزشکی می‌شود و از این طریق می‌تواند بر روی موفقیت و سازگاری تحصیلی فرد تأثیر بگذارد. در پژوهش حاضر ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان کارشناسی سال اول دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹٤ موردبررسی قرار گرفت.

روش بررسی: این پژوهش مطالعه‌ای مقطعی از نوع توصیفی همبستگی در سال ۱۳۹٤ است که ۲۳۱ نفر از دانشجویان ترم اول دانشگاه علوم پزشکی کرمان در آن شرکت داشتند؛ ابزارهای گردآوری اطلاعات پرسشنامه خودکارآمدی عمومی، انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس و سازگاری تحصیلی بود. اطلاعات با استفاده از آزمون‌های t-test، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین ± انحراف معیار نمره خودکارآمدی عمومی ۵۰/۵۵±۵۱/۱۵، انگیزه پیشرفت تحصیلی ٤٤/٤۰ ±۷۳/۷۲ و سازگاری تحصیلی ۱۲٤/۲۸ ±۷۲/ ۲۵ بوده است. نتایج مرتبط با تعیین ارتباط بین خودکارآمدی باانگیزه پیشرفت تحصیلی و سازگاری تحصیلی نشان داد بین خودکارآمدی با سازگاری تحصیلی ارتباط مثبت معناداری وجود داشته است (P=۰/۰٤۳)؛ اما بین انگیزه پیشرفت تحصیلی با سازگاری تحصیلی ارتباط معناداری مشاهده نشد (P=۰/۸۱٦).

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت تحصیلی با سازگاری تحصیلی مرتبط بوده است با تقویت این دو متغیر می‌توان به دانشجویان کمک کرد تا بر مسائل و مشکلات تحصیلی خود غلبه کرده و سازگاری تحصیلی بهتری را به دست آورند.

کلمات کلیدی: سازگاری تحصیلی، خودکارآمدی، انگیزه پیشرفت، دانشجویان کارشناسی

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

پذیرفته شدن در دانشگاه و انتقال از دوره دبیرستان به دانشگاه برای بسیاری از جوانان تغییر بزرگ و عمده‌ای در زندگی آنان محسوب می‌شود. ورود به دانشگاه فرصتی برای یادگیری بیشتر و رشد روانی می‌باشد[۱]. در سال‌های اخیر به دلیل افزایش تعداد دانشگاه‌ها و ثبت‌نام دانشجویان، ضرورت فهم و چگونگی گذر موفق به زندگی دانشگاهی احساس می‌شود. پس از دوره متوسطه، ممکن است دانشجویان در فهم زندگی دانشگاهی که غالباً می‌تواند برای آن‌ها وجود داشته باشد، دشواری‌هایی داشته باشند. اگرچه آن‌ها تصوراتی از زندگی دانشجویی را دارند، اما هنوز فهم درستی از زندگی اجتماعی و تحصیلی در موقعیت واقعی دانشگاه‌ها را ندارد. از طرفی یکی از هدف‌های آموزش عالی تولید دانش‌آموختگانی خوب باشخصیتی سالم و سازگار است[۲]. دانشجویانی که پس از گذراندن آزمون سراسری وارد دانشگاه می‌شود با شرایط جدیدی مواجه هستند که باید خود را با آن منطبق سازند. موقعیت آموزشی و اجتماعی که دانشجو در آن قرار می‌گیرد پیچیده، متنوع و گسترده است. لازمه انطباق با این

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

محیط ترک قسمتی از شیوه‌های زندگی دوره دانش آموزی و کسب شیوه جدید در شرایط تازه است. ناتوانی دانشجو در این فرایند می‌تواند منبع مشکلات متعدد روحی و روانی برای او باشد[۳]. پژوهش‌ها نشان می‌دهد دانشجویانی که با محیط تحصیلی خود بهتر سازگار می‌شوند، عملکرد تحصیلی بهتری نیز خواهند داشت[۲]. بدون سازگاری موفق با دانشگاه، دانشجویان ممکن است از تحصیل در دانشگاه انصراف دهند، و یا دچار مشکلات عدیده‌ای در زمینه سازگاری تحصیلی شوند. در ایالات متحده نزدیک به ۳۰ الی ۴۰ درصد دانشجویان بدون اخذ مدرک دانشگاهی، از دانشگاه انصراف می‌دهند و تعدادی از این دانشجویان هرگز برای اتمام تحصیلات خود اقدام نمی‌کنند[۳].

سازگاری در اصل از علم زیست‌شناسی نشأت گرفته است. نخستین بار، داروین آن را در نظریه تکامل خود مطرح نمود، سپس این مفهوم در علوم دیگر همچون روان‌شناسی و جامعه‌شناسی مورداستفاده قرار گرفت[۴]. یکی از مهم‌ترین عرصه‌ها در زمینه سازگاری مفهوم سازگاری تحصیلی می‌باشد. سازگاری تحصیلی به مقدار انطباق فرد با شرایط، محیط، انتظارات، درخواست‌ها و ساختارهای اجتماعی حاکم بر محیط آموزشگاه بستگی دارد[۶]. به‌طوری‌که پیکر و سیریاک معتقدند سازگاری تحصیلی یک مفهوم چندبعدی بوده و به معنای توانایی افراد در پاسخ‌گویی موفقیت‌آمیز به تقاضاهای متنوع و مختلف محیط آموزشی است.

خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت ازجمله متغیرهایی هستند که می‌توانند بر روی سازگاری تحصیلی تأثیرگذار باشند. منظور از خودکارآمدی احساس شایستگی، کفایت و قابلیت در کنار آمدن بازندگی است که برآورده کردن و حفظ معیارهای عملکرد باعث افزایش آن می‌شود و ناکامی در برآوردن و حفظ این معیارها آن را کاهش می‌دهد در همین راستا بندورا خودکارآمدی را ادراک فرد از درجه کنترل بر زندگی تعریف می‌کند [۲]. در محیط تحصیلی خودکارامدی اشاره به باورهای دانشجو در ارتباط با توانایی انجام وظایف درسی تعیین‌شده دارد. دانشجویانی که خودکارآمدی بیشتری دارند تمایل، تلاش و استقامت بیشتری را در انجام وظایف درسی به کار می‌گیرند و به توانایی‌های خود اطمینان دارند. همچنین افراد دارای خودکارآمدی ضعیف، تکالیف و کارها را دشوارتر می‌بینند و این باعث افزایش استرس در آنان می‌شود[۷]. انگیزه پیشرفت یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های اکتسابی هر فرد است که برای نخستین بار توسط موری مطرح شد و عبارت است از گرایش فرد برای گذر از سدها، تلاش برای دست‌یابی به‌گونه‌ای برتر و حفظ معیارهای سطح بالا. کسانی که انگیزه پیشرفت بالایی دارند، سعی در کامل شدن و بهبود کارکرد خوددارند. آنان وظیفه‌شناس‌اند و کارهایی را انجام می‌دهند که چالش‌برانگیز باشد و به کاری دست زنند که ارزیابی پیشرفتشان به‌گونه‌ای (خواه در مقایسه با پیشرفت دیگران یا بر پایه ملاک‌های دیگر)، شدنی باشد. این افراد از عزت‌نفس برخوردارند، مسئولیت فردی را ترجیح داده و دوست دارند که به‌گونه‌ای ملموس از نتایج کار خودآگاه شوند[۸].

بنا بر آنچه گفته شد، اهمیت انگیزه پیشرفت در تأثیر بر رفتارها و باورهای دانشجویان آشکار است بنابراین می‌توان انتظار داشت که خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت در سازگاری دانشجویان، به‌ویژه سازگاری تحصیلی آن‌ها تأثیر داشته باشد به‌طوری‌که سلیمانی فر و شعبانی در پژوهشی که باهدف بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان سال اول در اهواز انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد[۲]. همچنین یافته‌های مطالعه دیگر نشان داد که خودکارآمدی و حمایت محیطی پیش‌بینی کننده سازگاری تحصیلی هستند. در این مطالعه دانشجویان گزارش کردند هنگامی‌که از خودکارآمدی بالا و حمایت اجتماعی برخوردارند به عملکرد تحصیلی موردنظرشان دست پیدا می‌کنند[۹]. یافته‌های مطالعه دیگر حاکی از آن بود که مهارت‌های ارتباطی به‌طور مثبت پیش‌بینی کننده خودکارآمدی است و خودکارآمدی نیز به‌طور مثبت سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین مهارت‌های ارتباطی از طریق متغیر واسطه‌ای خودکارآمدی نیز سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند[۷]. بهادری و عباسیان در مطالعه‌ای که باهدف بررسی ارتباط خودکارآمدی با انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دختر دوره پیش‌دانشگاهی شهر تهران در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت، نشان دادند که خودکار آمدی در چهار بعد خود رهبری، خودتنظیمی، خود تهییجی و خودباوری با انگیزه پیشرفت رابطه دارد و در بعد خودسنجی، بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت، رابطه‌ای مشاهده نشد[۱۰].

شناسایی عوامل مؤثر بر سازگاری تحصیلی اهمیت فراوان دارد زیرا با شناسایی این عوامل از پیامدهای منفی آن در زمینه مسائل روانی، تحصیلی و هزینه‌های مادی پیشگیری می‌شود. درواقع اساسی‌ترین وجهی که انجام این پژوهش را ضروری می‌سازد تأثیرهای نامطلوب ناسازگاری تحصیلی و پیامدهای ناشی از آن به لحاظ تجربی و نظری در این زمینه می‌باشد. همچنین ضرورت زندگی امروز در جهت استفاده بهینه از سرمایه‌های زمانی و ذهنی دانشجویان می‌باشد پس جا دارد که

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

این مهم موردتوجه و علت‌یابی قرار گیرد و راهبردهای ایجاد وضعیت مطلوب روشن گردد، و نیز با توجه به این‌که برخلاف پژوهش‌های گسترده‌ای که در سال‌های اخیر در مورد آن انجام‌شده است، همچنان علل وابسته به این مسئله فراگیر در پرده‌ای از ابهام باقی‌مانده است، لذا این پژوهش باهدف بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان کارشناسی سال اول دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۴ انجام شد.

روش بررسی

این پژوهش مطالعه‌ای مقطعی از نوع توصیفی همبستگی است که باهدف تعیین ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان کارشناسی سال اول دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۴ انجام شد. جامعه این مطالعه را کلیه دانشجویان سال اول کارشناسی دانشکده‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان تشکیل داد و نمونه پژوهش با استفاده از اطلاعات به‌دست‌آمده از مطالعات قبلی (۲) و با استفاده از فرمول حجم نمونه در مطالعات همبستگی ۳۵۰ نفر تعیین گردید.

در این مطالعه به‌منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه متشکل از چهار بخش بود. بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک از قبیل سن، جنس، وضعیت تأهل، رشته تحصیلی بود.

بخش دوم شامل پرسشنامه خودکارآمدی عمومی بود که برای سنجش خودکارآمدی از پرسشنامه خودکارآمدی شرر و آدامز در سال ۱۹۸۲ استفاده خواهد شد. این مقیاس ۲۳ سؤال دارد که ۱۷ سؤال آن مربوط به خودکارآمدی عمومی و ۶ ماده دیگر مربوط به تجربیات خودکارآمدی در موقعیت‌های اجتماعی است. در این پژوهش از مقیاس ۱۷ ماده‌ای خودکارآمدی شرر استفاده شد. این مقیاس به‌صورت ۵ گزینه‌ای است و به هر ماده از ۱ تا ۵ امتیاز تعلق می‌گیرد. بدین ترتیب بالاترین نمره در این مقیاس ۸۵ و پایین‌ترین نمره ۱۷ بود. روایی و پایایی این ابزار در پژوهش Bahadori khosroshahi و khanjani مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۸۳ برآورد گردید [۱۰].

بخش سوم به پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس اختصاص داشت. این پرسشنامه در سال ۱۹۷۰ توسط هرمنس ساخته شد که دارای ۲۹ پرسش چهار گزینه است. این گزینه‌ها به‌حسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد به آن‌ها نمره داده می‌شود. نمره‌گذاری پرسشنامه با توجه به سؤالات ۹ گانه که سؤالات بر اساس آن‌ها تهیه‌شده است، انجام می‌گیرد. بعضی از سؤالات به صورت مثبت و بعضی دیگر به‌صورت منفی ارائه‌شده است. سؤالات شماره ۱، ۴، ۷، ۸، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱ به گزینه الف یک نمره، گزینه ب دو نمره، گزینه ج سه نمره و گزینه د چهار نمره و به بقیه سؤالات به گزینه الف چهار نمره، گزینه ب سه نمره، گزینه ج دو نمره و گزینه د یک نمره تعلق می‌گیرد. دامنه تغییرات نمرات از ۲۱ تا ۱۱۶ متغیر است نمره کل یعنی نمره‌ای که از مجموع سؤالات به دست می‌آید اگر بالا باشد نشانگر انگیزه پیشرفت بالا و نمرات پائینی بیانگر انگیزه پیشرفت پائینی در فرد می‌باشد. روایی و پایایی این ابزار در مطالعه سلیمانی فر و شعبانی مورد ارزیابی قرار گرفت که ضریب آلفا کرونباخ آن ۰/۷۸ محاسبه گردید[۲].

بخش چهارم نیز پرسشنامه سازگاری تحصیلی قرارگرفته بود به‌طوری‌که برای تعیین میزان سازگاری تحصیلی از خرده مقیاس پرسشنامه سازگاری با دانشگاه بیکر و سریاک که دارای ۲۴ گویه در مقیاس ۹ درجه‌ای است، استفاده شد. نمره آزمودنی در این مقیاس بین ۲۴ تا ۱۶۸ قرار می‌گیرد .نمرات بالاتر نشانگر سازگاری بیشتر است. روایی و پایایی این ابزار در مطالعه زارعی و همکاران در سال ۱۳۹۱ مورد ارزیابی قرار گرفت که ضریب آلفا کرونباخ آن ۰/۸۳ محاسبه گردید[۱۱].

اطلاعات پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار Spss v19 (Spss Inc., Chicago, Ill., USA). گردید و سپس با استفاده از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی مانند میانگین و واریانس و آزمون‌های تی تست، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

درمجموع ۲۳۱ دانشجوی کارشناسی‌ترم اول در مطالعه شرکت کردند. میانگین ±انحراف معیار سنی واحدهای تحت مطالعه ۴/۲۳ ± ۲۱/۴ بوده است. از طرفی ۱۸۵ نفر (۷۱/۷) درصد افراد تحت مطالعه مؤنث بوده‌اند که ۸۱ درصد آن‌ها را افراد مجرد تشکیل دادند.

نتایج مرتبط با متغیرهای موردمطالعه نشان داد که میانگین ± انحراف معیار نمره خودکارآمدی ۵/۵۵± ۵۱/۱۵، انگیزه پیشرفت ۴/۴۰±۷۳/۷۲ و سازگاری تحصیلی ۲۵/۷۲± ۱۲۴/۲۸ بوده است (جدول ۱). از طرفی نتایج مرتبط با بررسی ارتباط میان خودکارآمدی باانگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی نشان داد بین خودکارآمدی با سازگاری مثبت ارتباط آماری مثبت و معناداری وجود داشته است (P=۰/۰۴۳) (جدول ۲). همچنین بین انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی ارتباط آماری

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

معنادار وجود نداشته است (P=۰/۸۱۶،R = ۰/۰۱۵). علاوه بر این نتایج این مطالعه نشان داد که بین انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی ازلحاظ آماری ارتباط معناداری وجود نداشته است (P= ۰/۰۹، R =۰/۰۱).

نتایج بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با متغیرهای موردمطالعه نیز نشان داد که ارتباط آماری معنادار بین سن و متغیرهای سازگاری تحصیلی (R =۰/۰۹۰ ، P=۰/۱۷۲)، انگیزه پیشرفت (R = -۰/۱۱۵ ، P=۰/۰۷۹) و خودکارآمدی (R =۰/۰۸۷ ، P=۰/۱۸۱) وجود نداشته است. علاوه بر این بین سایر متغیرهای دموگرافیک و متغیرهای موردمطالعه ارتباط معنادار وجود نداشته است (جدول ۳).

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار خودکارآمدی، انگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی در دانشجویان تحت مطالعه

متغیر	میانگین ± انحراف معیار	بیشترین نمره	کمترین نمره
خودکارآمدی	۵۱/۱۵ ± ۵/۵۵	۷۴	۳۰
انگیزه پیشرفت	۷۳/۷۲ ± ۴/۴۰	۸۶	۶۰
سازگاری تحصیلی	۱۲۴/۳۸ ± ۲۵/۷۲	۱۹۵	۳۶

جدول ۲. ارتباط بین خودکارآمدی با انگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی دانشجویان تحت مطالعه

متغیر	انگیزه پیشرفت	سازگاری تحصیلی	آزمون آماری
خودکارآمدی	R =۰/۱۰۷ P= ۰/۰۹۱	R = ۰/۱۱۹ P= ۰/۰۴۳	ضریب همبستگی پیرسون

جدول ۳. میانگین نمره خودکارآمدی، انگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی بر حسب ویژگی‌های دموگرافیک

متغیر			میانگین (± انحراف معیار)	آزمون آماری t
خودکارآمدی	جنس	مرد	۵۰/۸۷±۶/۹۹	t=-۰/۵۱
		زن	۵۱/۲۷±۴/۹۵	p=۰/۶۱
	وضعیت تأهل	متأهل	۵۱/۱۹±۵/۳۳	t=-۰/۰۷۳
		مجرد	۵۱/۲۷±۶/۴۷	p=۰/۹۴
انگیزه پیشرفت	جنس	مرد	۷۳/۲۰±۴/۳۷	t=-۱/۱۳۳
		زن	۷۳/۹۱±۴/۴۲	p=۰/۲۶
	وضعیت تأهل	متأهل	۷۳/۸۹±۴/۳۸	t=۱/۰۹۹
		مجرد	۷۳/۰۶±۴/۵۰	p=۰/۲۷۳
سازگاری تحصیلی	جنس	مرد	۱۲۷/۶۳۶±۲۲/۱۵	t=۱/۳۱۱
		زن	۱۲۳/۲۰۴±۲۶/۸۶	p=۱/۳۱۱

بحث

انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی باعث تحرک و پویایی و برنامه‌ریزی صحیح در حین تحصیل دانشجویان به‌خصوص دانشجویان گروه‌های پزشکی می‌شود و از این طریق می‌تواند بر روی موفقیت و سازگاری تحصیلی فرد تأثیر بگذارد[۱۲]. نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره سازگاری تحصیلی دانشجویان شرکت‌کننده در این مطالعه در حد مطلوب بوده است علاوه بر این نتایج مرتبط با بررسی ارتباط میان خودکارآمدی با سازگاری تحصیلی نشان داد بین خودکارآمدی با سازگاری تحصیلی ارتباط آماری مثبت و معناداری وجود داشته است (P=۰/۰۴۳). در همین راستا نتایج مطالعه Sim و Moon [۱۳] و Salmain و همکاران [۱۴] نشان داد که بین خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری ارتباط معناداری وجود دارد. نتایج مطالعه Yusliza که باهدف بررسی ارتباط خودکارآمدی، حمایت اجتماعی با سازگاری تحصیلی در دانشجویان دانشگاه بین‌الملل مالزی در سال ۲۰۱۲ نشان داد

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

خودکارآمدی منجر به افزایش سازگاری تحصیلی در دانشجویان می‌شود[۱۵]، علاوه بر این نتایج مطالعه lin و Zychowski نیز نشان دادند که خودکارآمدی به‌طور معناداری با سازگاری تحصیلی در ارتباط بوده و مهم‌ترین پیش‌بینی کننده سازگاری تحصیلی به شمار می‌رود[۱۶، ۱۷].نتایج مطالعه دیگر نشان داد که بین هوش هیجانی، حمایت اجتماعی و خودکارآمدی با سازگاری تحصیلی ارتباط معناداری وجود داشته است[۱۸]. همچنین یافته‌های مطالعه دیگر نشان داد که خودکارآمدی پیش‌بینی کننده سازگاری تحصیلی هستند. در این مطالعه دانشجویان گزارش کردند هنگامی‌که از خودکارآمدی بالا و حمایت اجتماعی برخوردارند به عملکرد تحصیلی موردنظرشان دست پیدا می‌کنند[۹]. یافته‌های مطالعه خودکارآمدی نیز به‌طور مثبت سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند[۷]. تمامی مطالعات مطرح‌شده از پژوهش حاضر حمایت می‌کنند. با توجه به این مطلب که خودکارآمدی تحصیلی اشاره به اعتقادات افراد می‌توانند وظایف و مسئولیت‌های دانشگاهی خود را در سطوح تعیین‌شده داده انجام دهند[۱۹]، بنابراین احتمال می‌رود افرادی که خودکارآمدی بالاتری دارند این اطمینان در آن‌ها به وجود می‌آید که قادر به انجام تکالیف و وظایف محوله در محیط آموزشی خواهند بود بنابراین تلاش و پشتکار بیشتری از خود نشان می‌دهند و کمتر دچار ناامیدی خواهند شد که به‌واسطه این مطلب نگرش مثبت‌تری نسبت به محیط آموزش خواهند داشت و به دنبال آن با این محیط سازگاری بیشتری پیدا خواهند کرد. علاوه بر این بندورا خودکارآمدی را عاملی می‌داند که به‌عنوان یک میانجی شناختی عمل می‌کند و شناخت، افکار و احساسات افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد به دست آوردن چنین نتیجه‌ای دور از انتظار نیست؛ چراکه وقتی فراگیران در معرض رویدادهای منفی، تجربیات جدید و یا موقعیت‌های استرس‌زای تحصیلی قرار می‌گیرند احساس خودکارآمدی بالا به آن‌ها کمک می‌کند تا بتوانند آن رویدادها و موقعیت‌ها را اداره و کنترل کنند و درنتیجه خود را در برابر بسیاری از مسائل روانی محافظت کنند[۲]. از طرفی خودکارآمدی، که به‌عنوان احساس مثبت فرد درباره توانمندی‌های خود تعریف‌شده است؛ می‌تواند به‌نوعی زمینه‌ساز ایجاد، حفظ و ارتقاء سازگاری تحصیلی شود. در حقیقت، چنانچه دانشجویان، خود را در مواجه با اهداف، چالش‌ها و بعضاً ناملایمات، خودکار آمد تصور کنند و این‌طور برداشت کنند که می‌توانند بر مسائل فائق آیند، و می‌توانند سازگاری بیشتری در دانشگاه داشته باشند[۷].

همچنین نتایج این مطالعه نشان داد بین انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی ارتباط آماری معنادار وجود نداشته است (P=۰/۸۱۶) بااین‌حال افرادی که سازگاری تحصیلی بیشتری داشتند نمره انگیزه پیشرفت بیشتری نیز کسب کرده‌اند. نتایج مطالعه حاضر با پژوهشSalmain و همکاران[۱۴]، Toews و Yazedian[۲۰]، Malmberg و Little[۲۱] و Peterson و همکاران [۲۲] همسو می‌باشد. علاوه بر این سلیمانی فر و شعبانی در پژوهشی که باهدف بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی در دانشجویان سال اول در اهواز انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد[۲]. نتایج مطالعه Mikaeili و همکاران حاکی از آن بود که خودکارآمدی، انگیزش، امید، تنش گرهای تحصیلی و سازگاری تحصیلی، روابط معناداری با یکدیگر دارند. در ادامه نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که هر یک از متغیرهای خودکارآمدی، انگیزش، به‌تنهایی تأثیر معناداری بر سازگاری تحصیلی دارند [۲۳]. اگرچه در این مطالعه برخلاف مطالعات مطرح‌شده ارتباط معنادار بین انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی مشاهده نشد اما نتایج مطالعات مطرح‌شده از پژوهش حاضر ازنظر تأثیر مثبت انگیزه پیشرفت بر سازگاری تحصیلی حمایت می‌کنند احتمالاً دلیل این امر را بتوان این‌طور توجیه کرد که دانشجویان باانگیزه پیشرفت بالا به دنبال راه‌هایی برای رسیدن به موفقیت خواهند بود و زمانی که این موفقیت کسب شود رفتارهای سازگارانه با محیط آموزشی خواهند داشت از طرفی Elias و همکاران در تبیین این نتایج می‌نویسند: هدف‌های مشخص و روشنی دارند و بنابراین از سازگاری بهتری نیز برخوردارند. زیرا می‌دانند که به‌منظور دستیابی به هدف‌ها و دنبال کردن مسیر درست، باید سخت تلاش کرده و مطالعه داشته باشند[۲۴]. همچنین نتایج این مطالعه نشان داد که بین انگیزه پیشرفت با خودکارآمدی تحصیلی ارتباط معناداری وجود ندارد این در حالی است که اکثر مطالعات نشان‌دهنده ارتباط معنادار و مثبت بین خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت هستند برای نمونه نتایج مطالعه، Maraghi و همکاران[۱۹]، Miri & Doori و Roohi و همکاران[۲۵،۲۶] نشان دادند که انگیزه پیشرفت با خودکارآمدی تحصیلی ارتباط مثبت و معناداری وجود داشته است. لازم به ذکر است در مطالعات ذکرشده بر روی دانشجویان پرستاری نبوده است که این خود می‌تواند دلیل تناقض نتایج باشد. دانشجویان پرستاری علاوه بر دروس تئوری دروس بالین نیز دارند که آن‌ها را در معرض شرایطی قرار می‌دهد که ممکن است انگیزه و خودکارآمدی آن‌ها را تحت تأثیر خود قرار دهد بخصوص که دانشجویان تحت مطالعه

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

در سال اول دوران تحصیل خود بودند. احتمالاً در سال‌های بالاتر با شرایط بالینی سازگار شده و می‌تواند بر خودکار آمدی تحصیلی آن‌ها تأثیر بگذارد .

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج مطالعه حاضر و نتایج مطالعات مطرح‌شده سازگاری تحصیلی در افزایش خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت تأثیرگذار است بنابراین باید برنامه‌های مداخله‌ای مناسبی برای دانشجویان به‌ویژه دانشجویان ترم اول طراحی شود. برای دانشجویانی که سازگاری کمتر دارند می‌توان از برنامه‌های مشاوره استفاده کرد. پیشنهاد می‌شود مشاوران تحصیلی و اساتید با طرح‌ریزی برنامه‌های هدفمند در خصوص مهارت‌های سازگاری بیش‌ازپیش در زمینه راهنمایی دانشجویان، نقش ایفا نمایند.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از دانشجویان و معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان که امکان انجام این پژوهش را فراهم نمودند صمیمانه تشکر و قدرانی نمایند.

تأییدیه اخلاقی

مقاله حاضر حاصل طرح تحقیقاتی می‌باشد که در کمیته اخلاق معاونت تحقیقات و فن‌آوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان با کد اخلاق k/93/577 ثبت گردیده است.

تعارض منافع

نتایج این مطالعه با منافع هیچ سازمان یا افرادی تعارض ندارد.

منابع مالی

کلیه هزینه های این طرح پژوهشی توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان تامین گردیده است.

References

1. Friedlander LJ, Reid GJ, Cribbie R, Shupak N. Social support, self-esteem, and stress as predictors of adjustment to university among first-year undergraduates. JCSD 2007;48(3): 259-74.
2. Suleimanifar O, Shaebani F. The Relation of Self-Efficacy and Achievement Motivation with Academic Adjustment of First Year Under graduate Students of Shahid Chamran University Ahvaz. Journal of Educational Psychology Studies. 2013; 10(17): 83-104. [Persian]
3. Farahbakhsh K. Construction And Standardization University Students Adjustment Test (Asd). Journal Of Training Measurement. 2012; 2(6): 16-20. [Persian]
4. Safarinia M, hezareei D. Evaluate and compare the academic adjustment first to fourth year students of the university and its relationship with social support from family and friends. Journal of Educational Psychology Studies. 2008; 4(13): 1-14. [Persian]
5. Essau CA, Sasagawa S, Frick PJ. Psychometric properties of the Alabama parenting questionnaire. J Child Fam Stud 2006;15(5):595-614.
6. Elias H, Mahyuddin R, Uli J. Adjustment amongst first year students in a Malaysian university. European Journal of social sciences. 2009; 8(3): 496-505.
7. Ardalan E, Hosseinchari M. Predicting Academic Adjustment Based On Communication Skills: The Mediation Role Of Self-Efficacy. Journal of Educational Psychology Studies 2010; 6(17): 1-28. [Persian]
8. Tamannaeifar M, Gandomi Z. Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students. ESMS. 2011; 4(1):15-9. [Persian]
9. Lent RW, do Céu Taveira M, Sheu H-B, Singley D. Social cognitive predictors of academic adjustment and life satisfaction in Portuguese college students: A longitudinal analysis. Journal of Vocational Behavior. 2009;74(2):190-8.
10. Bahadori khosroshahi j, khanjani z. Relationship of Coping Strategies and Self-Efficacy with Substance Abuse Tendency among Students knowledge and Research in Applied Psychology 2014;14(53):80-90. [Persian]
11. Zarei, Mirhashemi M, Sharifi H. The Relationship between Thinking Styles and Academic Adjustment in Nursing Students. IJME .2012; 12(3):160-6. [Persian]
12. West C, Sadoski M. Do study strategies predict academic performance in medical school? Med Educ. 2011;45(7):696-703.
13. Sim H-S, Moon W-H. Relationships between Self-Efficacy, Stress, Depression and Adjustment of College Students. INDJST. 2015;8(35).
14. Davood S, NAN, Arezoo S. A Study of First-Year Student Adjustment to College in relation to Academic-Self efficacy, Academic Motivation and

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]

among students of medical sciences. JMED 2013;8(1):45-51. [Persian]

Satisfaction with college environment. IJSMD. 2014;2(5):87-93.

15. Yusoff YM. Self-efficacy, perceived social support, and psychological adjustment in international undergraduate students in a public higher education institution in Malaysia. JSIE. 2011: ;16(4): 353-371
16. Zychowski LA. Academic and Social Predictors of College Adjustment Among First- year Students: Do High School Friendships Make a Difference? 2007.Unpublished Ph.D Thesis, Indiana University of Pennsylvania
17. Lin SP. An Exploration Of Chinese International Students 'Social Self-Efficacies: The Ohio State University; 2006.
18. Tamanaei far M & Leis H. The Relationship between Emotional Intelligence, Self-efficancy, Social Support and Adjustment in Students. JMPR 2015;10(29): 25-52. [Persian]
19. Maraghi M, Mortazavi-Tabatabaei SA, Ahmady S, Hosseini M. The relation of educational self-efficacy and motivation among Medical Education students. JAMED. 2016, 1(2): 1-8. [Persian]
20. Toews ML, Yazedian A. College Adjustment among Freshmen: Predictors for White and Hispanic Males and Females. College Student Journal. 2010;41(4):891-900.
21. Malmberg L-E, Little TD. Profiles of ability, effort, and difficulty: Relationships with worldviews, motivation and adjustment. EARLI 2007;17(6):739-54.
22. Petersen Ih, Louw J, Dumont K. Adjustment to university and academic performance among disadvantaged students in South Africa. Educational Psychology. 2009;29(1):99-115.
23. Mikaeili F, Fathei G, Shohodi M, Zandi Kh. The Relationship of Hope, Academic Self-Efficacy, Motivation and Stressors with Academic Adjustment among Undergraduates at University of Urmia. Journal of New Thoughts on Education 2015; 11(1): 57-78. [Persian]
24. Elias H, Noordin N, Mahyuddin R. Achievement motivation and self-efficacy in relation to adjustment among university students. JSS 2010;6(3):333-9.
25. Miri Mr, Dorri Gr. Abs The Relation Between Self-Efficiency And Emotional Intelligence With Achievement Motivation Among University Students. Health system research 2015; 11(2): 258-266.. [Persian]
26. Roohi G, Asayesh H, Bathai SA, Shouri Bidgoli AR, Badeleh MT, Rahmani H. The relationship between self-efficacy and academic motivation

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-07]